

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Dorota Toczyłowska
Protokolant:	st. prot. Justyna Nowacka

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2013 roku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Organizacji (...) na B.”

przeciwko Gminie Z.

o zapłatę i zobowiązanie

I. oddała powództwo

II. zasądza od powódki (...) Organizacji (...) na B.” na rzecz pozwanej Gminy Z. kwotę 7.200 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego

III. odstępuje od obciążania powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi

UZASADNIENIE

Powódka (...) Organizacja (...) na B.” w S., po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa w piśmie z dnia 04 grudnia 2012 roku /k. 260/, wniosła o zasądzenie od pozwanej Gminy Z. kwoty 171.411,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2010 roku do dnia zapłaty jak również kwoty 54.844,44 zł, a także o ustalenie, że umowa partnerska zawarta między stronami postępowania w dniu 20 marca 2009 roku na rzecz realizacji Projektu „Wyposażenie w niezbędny sprzęt turystyczny i koncertowy oraz remont budynku po byłej szkole w S. pod schronisko młodzieżowe i nowoczesne Biuro (...)” w ramach (...) 2007 – 2013, (...), działania 313, 322, 323 – jest ważna i skuteczna.

W uzasadnieniu wskazała, iż podjęła się realizacji opisanego wyżej projektu, jako że odpowiadał on jej celom statutowym i miał być finansowany częściowo ze środków pochodzących z programu pomocowego Samorządu Województwa (...) w ramach działania (...) w kwocie 285,779,00 zł, a częściowo z wkładu własnego pozwanej Gminy Z. w kwocie dochodzonej pozwem. Takie postanowienia zostały zawarte w regulującej te kwestie umowie partnerskiej z dnia 29 marca 2009 roku. Powódka zawarła też umowę o przyznanie pomocy z Samorządem Województwa (...) z dnia 11 sierpnia 2008 roku, przy czym wywiązała się ze swoich wszystkich obowiązków jako beneficjenta przyznanej pomocy. Dlatego też Samorząd Województwa (...) przekazał na jej rzecz środki pomocowe w wysokości, w jakiej się zobowiązał we wspomnianej umowie, tj. w kwocie 285.770,00 zł. Natomiast pozwana odmówiła wykonania umowy

partnerskiej z dnia 29 marca 2009 roku na rzecz realizacji projektu, a w budynku przeznaczonym na siedzibę powódki stworzyła Szkolne Schronisko (...).

Pozwana Gmina Z. wносиła o oddalenie powództwa w całości. Motywując swe stanowisko podniosła, iż opisana wyżej umowa z dnia 29 marca 2009 roku wobec braku kontrasygnaty skarbnika gminy jest nieważna, a ponadto nie została też podjęta uchwała Rady Gminy w sprawie przeznaczenia środków finansowych na zawarcie przedmiotowej umowy w dochodzonej pozwem kwocie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym jest, iż w dniu 14 maja 2007 roku pomiędzy Gminą Z., a (...) Organizacją (...) na B.” doszło do zawarcia umowy użyczenia nieruchomości – działki nr (...).331/5 wraz z budynkiem po dawnej szkole podstawowej w S.. LOT (...) jako użytkownik zobowiązał się do wykorzystywania nieruchomości jako swej siedziby, ośrodka edukacji ekologicznej, punktu informacji turystycznej i inne cele związane z rozwojem lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Z. /k. 21 – 23/.

Bezspornym jest też, że w dniu 29 marca 2009 roku strony niniejszego postępowania zawarły umowę partnerską na rzecz realizacji projektu „Wyposażenie w niezbędny sprzęt turystyczny i koncertowy oraz remont budynku po byłej szkole w S. pod schronisko młodzieżowe i nowoczesne Biuro (...)”. Umowa ta powołała partnerstwo na rzecz realizacji powyższego projektu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 (...), działania 313, 322, 323. Strony ustaliły podział zadań, w ramach którego powódka przyjęła na siebie realizację Projektu, którego była wnioskodawcą w zakresie określonym wnioskiem o dofinansowanie i umową z Samorządem Województwa i zgodnie z dokumentami programowymi (...) 2007 – 2013, a także prowadzenie działalności określonej we wniosku o dofinansowanie i umowie z Samorządem Województwa, odpowiedzialność za prawidłową realizację i rozliczenie Projektu przed Samorządem Województwa, jak również informowanie uczestników projektu o pochodzeniu środków przeznaczonych na realizację zadań powierzonych na mocy umowy z Samorządem Województwa. Pozwana natomiast zobowiązała się do przekazania wkładu własnego do projektu w przypadku otrzymania dofinansowania przez powódkę, pod warunkiem podjęcia stosownej uchwały przez Radę Gminy, a także do umożliwienia użytkownika przez powódkę i utrzymania miejsca realizacji Projektu, tj. działki w S. oraz położonego na niej budynku po byłej szkole będącego siedzibą powódki /k. 39 – 42/.

Rada Gminy Z. Uchwałą nr (...) z dnia 22 czerwca 2009 roku w sprawie zabezpieczenia finansowego wkładu własnego dla organizacji (...) „Brama na B.” w projekcie „Wyposażenie w niezbędny sprzęt turystyczny i koncertowy oraz remont budynku po byłej szkole podstawowej w S. pod schronisko młodzieżowe i nowoczesne Biuro (...)” wyraziła wolę zabezpieczenia środków pieniężnych w budżecie Gminy Z. na lata 2009 – 2010 w kwocie 171.411,00 zł /k. 90/.

Następnie powodowa organizacja zawarła w dniu 11 sierpnia 2009 roku z Samorządem Województwa (...) „Umowę o przyznanie pomocy Nr (...) - (...) - (...) /09 w ramach działania <<Odnowa i rozwój wsi>> objętego (...) na lata 2007 – 2013”. Zgodnie z § 3 umowy, powódka jako beneficjent zobowiązała się do realizacji operacji „Wyposażenie w niezbędny sprzęt turystyczny i koncertowy oraz remont budynku po byłej szkole podstawowej w S. pod schronisko młodzieżowe i nowoczesne Biuro (...)”, której zakres rzeczowy i finansowy określono w Zestawieniu rzeczowo – finansowym operacji, stanowiącym załącznik do umowy. W wyniku realizacji operacji – zgodnie z umową – osiągnięty zostanie cel: rozwój funkcji turystycznych w gminie poprzez stosowanie w pełni wyposażonego w meble i sprzęt schroniska młodzieżowego oraz BIT. Celem bezpośrednim jest remont części budynku po szkole w S. oraz wyposażenie go w meble tak, by mogło powstać schronisko młodzieżowe. Zagospodarowanie placu wokół budynku – miejsca przyjaznego turystom i mieszkańcom oraz zakup niezbędnego wyposażenia turystycznego i koncertowego.

W myśl § 4 umowy, beneficjentowi zostaje przyznana pomoc w wysokości 285.779 zł, jednak nie więcej niż 75 % poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Samorząd Województwa na warunkach określonych w umowie oraz na podstawie złożonego /zgodnie z §7 – po zakończeniu realizacji całości operacji/ wniosku o płatność zatwierdza kwotę do wypłaty, jednak nie wyższą niż wyżej wymieniona /k. 44 – 59/.

Na podstawie umowy nr (...) z dnia 27 maja 2010 roku Bank Spółdzielczy w B. udzielił powodowej organizacji kredytu inwestycyjnego w wysokości 381.040,00 zł na okres od dnia 27.05.2010 roku do dnia 29.10.2010 roku z przeznaczeniem na sfinansowanie projektu „Wyposażenie w niezbędny sprzęt turystyczny i koncertowy oraz remont budynku po byłej szkole podstawowej w S. pod schronisko młodzieżowe i nowoczesne Biuro (...)” /k. 66 – 69/.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności wymienionych dokumentów. Powódka konsekwentnie domagała się do pozwanej Gminy zapłaty żądanej pozwem kwoty argumentując, że choć umowa partnerska z dnia 29 marca 2009 roku istotnie pozbawiona jest kontrasygnaty skarbnika gminy, to jednak umowa ta jest umową wzajemną, a powódka w pełni wywiązała się ze świadczeń, jakie na siebie w drodze tej czynności prawnej przyjęła. W związku z tym, przywołując stosowne orzeczenie SN wskazywała, iż po spełnieniu świadczenia z umowy wzajemnej może domagać się od pozwanej zapłaty, jako że sama umowa jest ważna i skuteczna. Pozwana podkreślała z kolei, iż umowa pozbawiona kontrasygnaty skarbnika jest bezskuteczna i nie wiąże stron, przy czym nawet spełnienie świadczenia przez kontrahenta nie sanuje takiej wadliwości umowy wzajemnej.

Zważywszy na powyższe stanowiska należy w ocenie Sądu zauważyć, że bezspornym jest fakt braku kontrasygnaty skarbnika Gminy Z. na umowie partnerskiej z dnia 29 marca 2009 roku. Fakt ten potwierdziła też zresztą zeznając jako świadek Z. Z., która pracowała jako Skarbnik Gminy Z. w latach 1992 – 2011 /e-protokół z dnia 18.01.2013 roku, 00:03:34 – 00:24:34/. Owa kontrasygnata była zaś niezbędna, ponieważ bez wątplenia umowa stron z dnia 29 marca 2009 roku rodziła po stronie Gminy zobowiązania pieniężne, o czym świadczy chociażby przywoływana przez powodową organizację uchwała Rady Gminy z dnia 22 czerwca 2009 roku. W związku z tym nie sposób zaś pominąć, iż zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym /Dz.U. 2001.142.1591 j.t./, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej.

Odnosząc się zatem do powyższego przepisu należy w ocenie Sądu zaznaczyć, że sposób jego rozumienia nie może być zawężony do traktowania kontrasygnaty skarbnika tylko jako instrumentu służącego zachowaniu dyscypliny budżetowej, przybierającego postać potwierdzenia, że gmina dysponuje środkami wystarczającymi na zapłatę przewidzianego w umowie wynagrodzenia za realizację zadania publicznego. "Powstanie zobowiązań pieniężnych" może być także następstwem żądania spełnienia świadczenia pieniężnego z umowy (w wypadku skutecznego jej zawarcia) po zwróceniu przez gminę niewykorzystanych środków z dotacji otrzymanej ze Skarbu Państwa albo też niewywiązania lub nienależytego wywiązania się z umowy przez gminę (art. 471 k.c.). Kwestie te w wyczerpujący i całościowy sposób przedstawił Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 29 października 2008 roku /I ACa 349/08, Lex nr 478692/, a pogląd wyrażony w tym orzeczeniu Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w całości podziela. Treść cytowanego wyżej przepisu jednoznacznie bowiem zdaniem Sądu wskazuje, że kontrasygnatę należy traktować jako warunek prawny (*conditio iuris*) - jest to bowiem przesłanka, od której wystąpienia nie strona, tj. gmina, lecz ustawa uzależnia powstanie skutku prawnego – skuteczność oświadczenia woli gminy. „O ile zatem faktem jest, że z uwagi na uregulowanie z art. 46 ust. 4 ustawy skarbnik istotnie nie ma możliwości skutecznej odmowy udzielenia kontrasygnaty, jej brak uprawnia kontrahenta gminy tylko do powstrzymania się z wykonaniem umowy do czasu, gdy skarbnik złoży ją na polecenie zwierzchnika, nie zaś żądania spełnienia przewidzianego w umowie świadczenia przez gminę. Umowa pozbawiona wymaganej w art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym kontrasygnaty skarbnika jest zatem bezskuteczna i jako taka nie powoduje powstania jakichkolwiek uprawnień i odpowiadających im obowiązków stron. Nie sanuje tego braku spełnienie świadczenia z dotkniętej taką wadliwością umowy wzajemnej przez kontrahenta gminy, czy też podjęcie się jej realizacji. Ustawa o samorządzie gminnym nie zawiera bowiem przepisu, który eliminowałby w takich przypadkach sankcję bezskuteczności. (...) W konsekwencji strona, która przystąpiła do wykonania nie zawartej skutecznie umowy, nie może dochodzić roszczeń, które miałyby oparcie w jej zapisach, ani w przepisach kodeksu cywilnego (art. 734 i nast.) regulujących umowę zlecenia, stosowanych odpowiednio z mocy art. 750 k.c. także do umów o świadczenie usług”.

Innymi słowy zatem, kontrahent gminy wobec braku kontrasygnaty skarbnika powinien wstrzymać się ze świadczeniem ze swojej strony, nie może natomiast żądać wykonania umowy przez gminę. Fakt uprzedniego

spełnienia świadczenia przez owego kontrahenta w istocie jego sytuacji nie zmienia. Warto bowiem zauważyć, że „wymóg kontrasygnaty skarbnika jest elementem ustawowego trybu zawarcia umowy przez gminę, a więc kontrasygnata ma decydujący wpływ na skuteczność umowy zawieranej przez gminę. Chwila wyrażenia kontrasygnaty ma znaczenie drugorzędne, udzielona po zawarciu umowy - sanuje ją” /tak SN w wyroku z dnia z dnia 17 lipca 2009 roku, IV CSK 117/09, Lex nr 523584/.

Z tych też względów powództwo powodowej organizacji podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc i zawartej w tym przepisie zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu. W związku z tym zasądzono od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną w oparciu o § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2002, Nr 163 poz. 1349 z późn. zm). Jednocześnie Sąd odstąpił od obciążania powódki nieuiszczonymi kosztami procesowymi.